

Prameny mlčí... naší vinou?

Perspektivy výzkumu seriálních pramenů v kontextu ochrany osobních údajů

Pozvánka a program

Rozvoj informační společnosti a nově nabytá svoboda přinesly v uplynulých desetiletích celé spektrum otázek spojených s úpravou protichůdných občanských práv – práva na svobodu bádání, práva na informace z činnosti institucí státu, práva občana na informační sebeurčení či ochranu osobnosti. Archivy, které primárně uchovávají dokumenty vzniklé z činnosti institucí státu, musí složitě posuzovat střety mezi oprávněnou ochranou soukromých a veřejných zájmů. Tento střet se navíc promítá do celého životního cyklu dokumentu a zvyšuje nároky na uchování informací u původců, jejich převzetí, zpracování a zpřístupňování veřejnosti. Navíc badatelská očekávání jsou více než rozdílná, od vědeckého výzkumu, přes občanskou kontrolu výkonu veřejné moci, po komercializaci strojově vytěžitelných dat v rámci opakovaného využití informací veřejného sektoru.

U dokumentů obsahujících osobní údaje, které vznikly již v demokratické společnosti po roce 1989, se však oproti dokumentům z období totalitních režimů zásadním způsobem znesnadňuje možnost zpřístupnit veřejnosti tyto informace. Jedním z principů, který se nyní v návaznosti na evropskou legislativu uplatňuje, je zásada minimalizace osobních údajů již při zpracování u původce. Řada dosud využívaných historických pramenů tak zmizí nebo nebude přístupná po celou délku života osoby, případně i déle (tzv. post-mortální ochrana).

Je možné tento trend změnit? Nepřichází český výzkum o unikátní zdroje pramenné základny? Může tato skutečnost znevýhodnit české vědce proti zahraničním kolegům? Není paušální likvidace takových dokumentů nebo registrů ke škodě pro historický nebo sociálně-vědní výzkum využívající kvantitativních metod – např. vývoje různých společenských skupin, vlivu prostředí na zdraví atd.? Je potřeba upravit zpřístupňování případných archiválií s osobními údaji (např. databáze) vzhledem k různému charakteru badatelů (veřejnost, vědecký výzkum, úřední badatelé atd.)?

Cílem workshopu je iniciovat diskusi nad aktuální praxí i možnostmi legislativních změn v oblasti ochrany osobních údajů u archiválií při přípravě nového archivního zákona (např. přenesení odpovědnosti na badatele, stanovení účelu nahlížení a využití informací s osobními údaji u původců a archivů, definice množin uživatelů s různými právy k nahlížení atd.).

Datum konání: 15. června 2021 od 9:30 – 12:10 a 13:00 – 15:00 hod.

Místo konání: on-line platforma ZOOM nebo MS Teams (bude upřesněno dle kapacity) v potvrzovacím e-mailu po 10. červnu 2021

Přihlášení: vzhledem k omezené kapacitě a rozeslání odkazu je nutné přihlášení do 10. června 2021 na adrese: <https://digi.nacr.cz/pramenymlci>

Bližší informace poskytnou Mgr. Zbyšek Stodůlka (zbysek.stodulka@nacr.cz) a Mgr. Stanislav Bárta, Ph.D. (bartas@phil.muni.cz).

Workshop je realizován v rámci projektu Bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra ČR „Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích“ (VI20192022125).

Program:

9:00 – 9:30

Registrace

9:30 – 9:40

Úvodní slovo proděkana Filozofické fakulty MU prof. Mgr. Lukáše Fasory, Ph.D.

9:40 – 10:50

Ochrana osobních údajů v perspektivě (nejen) historického výzkumu

Proč nestačí osobní fond? Biografický výzkum slavných i neznámých osobností v éře zániku privátního prostoru

Mgr. Jiří Němec, Ph.D. (Filozofická fakulta MU)

Průzkum využívání archiválií s osobními údaji ve veřejných archívech: východiska a první výstupy
PhDr. Mikuláš Čtvrtník, Ph.D. (Státní oblastní archiv v Praze) a Mgr. et Mgr. Karolína Šimůnková (Národní archiv)

10:50 – 11:00

Přestávka

11:00 – 12:10

Seriální prameny demografické provenience

Limity studia seriálních pramenů vzniklých po roce 1900

Mgr. Václav Černý, Ph.D. (Filozofická fakulta JU)

Prameny zneužitě vs. prameny využité: Dokumenty sčítání lidu ve 20. a 21. století, jejich uchování, anonymizace a příklady nelegálního zneužití v zahraniční komparaci

PhDr. Mikuláš Čtvrtník, Ph.D. (Státní oblastní archiv v Praze)

12:10 – 13:00

Přestávka

13:00 – 14:10

Seriální prameny biomedicínské provenience

Historická zdravotnická data v archívech – problematický předmět ochrany či zdroj poznání?

MUDr. Milan Novák (Psychiatrická nemocnice Kosmonosy) a Mgr. Michal V. Šimůnek, Ph.D. (Ústav soudobých dějin AV ČR)

Výběr archiválií u (elektronické) zdravotnické dokumentace: efektivita, společenská akceptace a hodnota biomedicínských informací v domácí i mezinárodní perspektivě

Mgr. Zbyšek Stodůlka (Národní archiv)

14:10 – 15:00

Shrnutí a plenární debata

Workshop je realizován v rámci projektu Bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra ČR „Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích“ (VI20192022125).